

Vaan

Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

- In stilte bouwen... blz. 3
- Jozua krijgt nieuwe kleding blz. 4
- De Openbaring van Johannes blz. 7
- Als het mis gaat in het huwelijk blz. 10

Toekomstbestendigheid Mannenbond

Het blijft een zoektocht om niet alleen oudere, maar ook jongere mannen te bereiken. Al meerdere vergaderingen bezinnen we ons als Hoofdbestuur op de vraag hoe we het werk van de Mannenbond een update kunnen geven. De bezinning nadert in het najaar een eindpunt. De inhoud zal uiteraard ongewijzigd blijven, omdat het Woord van God hetzelfde blijft. De vormgeving kan van tijd tot tijd veranderen. Deo Volente begin 2023 hoort u er meer over hoe onze gedachten zijn.

Verzending van de Hervormde Vaan

Om verantwoord met het geld van onze leden om te gaan, proberen we te bezuinigen, waar mogelijk. Per 1 november zal de verzending van De Hervormde Vaan plaatsvinden door Erdee Distributie. Er is namelijk sprake van scherpe portokosten. Per adres worden bladen geselecteerd, waarop men geabonneerd is. Die worden in een geseald pakketje verzonden. Een klein deel dat niet kan worden verzorgd door Erdee Distributie, wordt aangeboden bij PostNL.

Toerustingsdag

Als we niet meer ademen, is het snel afgelopen met ons leven. Door het gebed achterwege te laten, wordt ons geestelijk leven bedreigd. Bidden is veel meer dan alleen iets vragen aan God, het is een vertrouwelijke omgang met Hem. We mogen onze zonden en zorgen, maar ook onze dank bij de Heere brengen en Hem loven. Het doel is niet dat we alles krijgen, maar dat we de Heere beter leren kennen en gaan vertrouwen. Op de Toerustingsdag op zaterdag 29 oktober horen we over het gebed. Het thema is: 'De adem van de ziel'. Ieder is van harte welkom in de Oude Kerk te Putten. Er zal alleen een ochtendprogramma zijn. Zie de uitnodiging op de achterkant van dit nummer.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
Als het misgaat in het huwelijk.....	10
Toerustingsdag.....	14
Boekbesprekingen.....	15
Overlijdensberichten.....	18

• De kopij voor het november-nummer moet vóór 20 oktober bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

- ISSN 0167 - 3564
- www.hervormdemannenbond.nl
- Verschijnt 10 maal per jaar • Voor leden gratis
 - Niet-leden €18,00 per jaar
- Abonnementen lopen per kalenderjaar
 - Opzeggen voor 1 december
- Administratie:
 - Email: info.mannenbond@solcon.nl
 - Bankrekeningnr. NLO8RAB00377871559
 - t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G.
 - Telefonisch contact 0180 398670
 - (maandagmorgen van 9.00- 12.00 uur)
 - en postadres: 1e secretaris,
 - p/a Dondersstraat 6,
 - 2984 GR Ridderkerk.

In stilte bouwen...

Het huis nu werd, toen het gebouwd werd, met afgewerkte stenen gebouwd, zoals die waren aangevoerd, zodat geen hamers of bijlen of enig ander ijzeren gereedschap in het huis gehoord werden toen het gebouwd werd.

1 Koningen 6: 7

Bouwplan

Het is het vierde regeringsjaar van koning Salomo. In het jaar 967 voor Christus beginnen de voorbereidingen voor de tempelbouw. Drie á vier jaar duren deze; de bouw zélf drie jaar. De bouwopdracht komt niet van een architect of projectontwikkelaar. Maar van De hemelse Bouwer en Ontwerper: Gód (Hebreeën 11: 10). De bouwtekening voor dit gebouw, dit Godshuis, is in de hemel ontworpen! Salomo kreeg van God de tekening 'overhandigt'. Hij krijgt er de volle verantwoordelijkheid voor.

Bouwplaats

Wie in de bouw werkt, weet wat er te doen is op een bouwplaats. Meer dan eens is het een kabaal van machines en werktuigen. Zeker in aanloop naar de bouw, moet er heel wat grof geschut in stelling worden gebracht. Grote machines, rumoer van heistellingen, bouwkranen. Het is één en al beweging en leven. Stil is het daarom op een bouwplaats nooit. Maar wat een verschil dan met de bouwplaats in Jeruzalem! Zoals de tekst zegt: er komt *geen gereedschap* aan te pas! Alles wordt buiten de bouwplaats pasklaar gemaakt. Het gaat er stil aan toe....

Bouwstijl

Dit is dé stijl, Gods manier van werken.

Dit past geheel bij Zijn aard en karakter. Zo is Zijn hele optreden en wijze van doen. Dat is niet met veel bombarie! Waar Hij werkt, werkt Hij in de stilte. Daar komt geen gereedschap aan te pas. Of het moet het gereedschap van Zijn Woord zijn. Bij de bouw van de schepping kon je, bij wijze van spreken, een speld horen vallen! En is het anders met de schepping van ons leven? Bij Gods bouwstijl hoort géén ophef, geen tamtam. Géén drukte en lawaai.

Bouwstof

Zo bouwt de HEERE de eeuwen door aan Zijn Koninkrijk. Bouwstof is Zijn Woord. Zo ook ten tijde van de Reformatie. Ánder gereedschap, ándere 'stof' werd aangedragen. Dat gaf het nodige rumoer en onrust! Dé Bouwer werd van Zijn plaats verdrongen. Allerlei mensen maakten het nodige 'lawaai'. Totdat de HEERE via Luther en anderen ingreep. Hij droeg Zijn gereedschap aan: het 'hoogheilig Evangelie' (Luther). Bouwstof die heel veel teweegbracht. Zoveel dat er weer gebouwd werd 'op het fundament van apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus Zelf De Hoeksteen is' (Efeze 2: 20).

Bouwwerk

Dat bouwen in de stilte bleef en blijft niet

zonder gevolgen. Letterlijk: een prachtig en veel geroemd Godshuis werd in Jeruzalem opgetrokken. Gééstelijk: wat heeft de HEERE door Zijn bouwstof, dat is door Zijn Woord en Geest, al niet verzet? Niet in het minst door Hem, Die vanuit de stilte van de eeuwigheid gezonden werd? De Heere Jezus heeft dezelfde stijl van werken als Zijn Vader. Zegt de profeet niet van Hem: *Hij zal niet schreeuwen, Hij zal Zijn stem niet verheffen, Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen?* (Jesaja 42: 2). Maar intussen verrees én verrijst in stilte wél Gods bouwwerk!

Bouwstenen

God bouwt gestaag door. Temidden van alle geschreeuw, verzet en onrust. Nee, dat haalt het nieuws niet. Meer dan eens lijkt het overschreeuwd te worden door alle 'gereedschap' dat in stelling wordt gebracht. De duivel die, naar een woord van de apostel, brult! (Ziet

u wel, ten diepste is hij niet van de stilte, al komt hij menig keer op kousenvoeten!). Maar God bouwt dóór! Al horen wij van nog zoveel afbraak. Gods vast gebouw zal naar Zijn *gemaakt bestek in eeuwigheid rijzen* (Psalm 89: 1 berijmd).

Bouw-klaar

Cruciale vraag: zijn wij al als levende steen ingevoegd in dit Godsgebouw? Dankzij het stille en overmachtige werk van de Heilige Geest? Dat voltrekt zich ook niet voor ons oog, maar in de stilte. Dán, als we op de bouwplaats verkeren of ermee verbonden zijn: de kerk. Dán breekt de HEERE af én weg! Afbreken wat in de weg staat. En wat is dat niet? Hij heeft er het juiste 'gereedschap' voor. Om zondaren pasklaar te maken. Maar daar bouwt Hij ook op. Op De Hoeksteen, Jezus Christus! Om, *als levende stenen* (1 Petrus 2: 5) eens eeuwig bij Hem te wonen!

Ds. J.H. Lammers

• *Bijbelstudie o.t.*

Vierde nachtgezicht: Jozua krijgt nieuwe kleding

Zacharia 3: 1-10

De eerste drie visioenen zijn bedoeld als bemoediging voor Jeruzalem, de visioenen vier en vijf gaan over de leiders van de teruggekeerde Joodse gemeenschap, Jozua als religieuze leider (Zach.3) en Zerubbabel als politieke leider (Zach. 4).

Jozua aangeklaagd

In een vierde gezicht laat de HEERE Zacharia getuige zijn van een rechtsgeding in de

hemel (vers 1). Zacharia ziet de Engel van de HEERE, de Oudtestamentische verschijning van de Zoon van God. De engel van de HEERE treedt hier op als Rechter. Verder ziet Zacharia Jozua, de hogepriester. Hij is een nazaat van Aäron. Met Zerubbabel heeft hij leiding gegeven aan de terugkeer van de ballingen uit de ballingschap in Babel. De hogepriester heeft een belangrijke taak op de Grote Verzoendag.

Zacharia ziet nog iemand in de hemelse rechtszaal. Met een schok constateert hij dat het de satan is. Hij is oorspronkelijk een engel van God, maar is tegen God in opstand gekomen. Letterlijk betekent satan: tegenstander. Hij is de tegenstander van God. Satan heeft de rol van openbare aanklager.

Wat is de aanklacht van de satan tegen Jozua? Het feit dat Jozua ernstig bevulde, stinkende kleren aan heeft. Letterlijk staat er: met uitwerpselen besmeurd. Dit is een schokkend beeld, wanneer we beseffen welke vereisten er gelden voor de zuiverheid van de priesters (Lev. 22).

Hoe durft Jozua, die door de ballingschap onrein geworden is, hogepriester te zijn en nu voor God te staan? Hij denkt toch niet dat hij zomaar opnieuw kan beginnen? Hij is ongeschikt voor zijn ambt. Satan is een grote huichelaar. Hij die zelf vol van ongerechtigheid is, beschuldigt een ander ervan.

Jozua staat niet persoonlijk terecht voor het aangezicht van God, maar hij staat er namens het hele volk. Hij draagt het volk immers op zijn hart. Op de borstlap zijn immers de twaalf edelstenen gehecht met daarop de namen van de twaalf stammen van Israël.

Satan bestraft

Er kan door Jozua niets tegen de aanklacht in worden gebracht. Er hoeft niets te worden gezegd. De HEERE, Die denkt aan Zijn verbond, bestraft niet Jozua, maar de satan. Wie wordt er bedoeld met de HEERE Die spreekt? Het zou God de Vader kunnen zijn. Het is dan wel vreemd dat Hij over Zichzelf spreekt in de derde persoon en niet zegt: Ik bestraf u. Het kan ook de Engel van de HEERE zijn. Hij wordt gelijk gesteld met de HEERE zelf. Nog voordat de aanklacht

wordt ingediend, verklaart de HEERE deze niet ontvankelijk. De HEERE spreekt twee maal tot satan: 'De HEERE zal u bestraffen, satan.' Het motief is dat dat de HEERE Jeruzalem verkiest (1: 17 en 2: 12).

Als brandhout aan het vuur ontruikt

Dat de HEERE Jozua vrijspreekt, gaat niet ten koste van het recht. Hij zegt: 'Is deze Jozua niet een stuk brandhout dat aan het vuur ontruikt is?' Dat beeld komen we ook tegen in Jesaja 7: 4, waar het wordt gebruikt van de koning van Syrië en Israël. Amos denkt bij de uitdrukking aan Sodom en Gomorra die door Gods toorn vernietigd zijn (Gen. 19: 29 en Amos 4: 11). Jozua is ternauwernood weggehaald uit het vuur van het oordeel dat over Jeruzalem gekomen is.

Satan moet na deze woorden van de HEERE als een geslagen hond verdwijnen uit Zijn ogen.

Oude kleren uitgetrokken

Jozua blijft achter met de Engel van de HEERE (vers 3). In een symbolische handeling gaat de HEERE de vrijspraak duidelijk maken. Hij haalt de vuile kleren weg en geeft nieuwe kleding (vers 4; vgl. Lev. 8: 6-9).

Hoewel hier geen termen voor hogepriesterlijke kleding genoemd worden (vgl. Ex. 28), is het zeer waarschijnlijk dat deze kleren bedoeld zijn. Het betreft immers de hogepriester in functie, zoals ook uit het vervolg blijkt. De Engel van de HEERE geeft een bevel aan de engelen om de vuile kleren van Jozua uit te trekken. Hij hoeft dat zelf niet te doen. Het wordt voor hem gedaan. Hij geeft daarbij de volgende uitleg aan Jozua: "Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en zal u feestkleren aantrekken".

De meerdere Jozua

Jozua is niet langer een beschuldigde. Er is geen aanklacht meer. Hoe is dat mogelijk? Niet om Jozua, maar om Hem, Die meer is dan Jozua, onze Heere Jezus Christus. Jezus is dezelfde naam als Jozua. De Heere maakt zalig (Matth.1: 21). De Heere Jezus is onze enige Hogepriester. Hij heeft de schuld van Jozua en van het volk en ook onze schuld op Zich genomen. Hij heeft met ons geruild (Jesaja 53: 6). Ieder die in de Heere Jezus gelooft, mag de vrijspraak ontvangen (Jes. 1: 18; Micha 7: 18).

Nieuwe kleren aangedaan

De HEERE doet nog meer (vers 4). Jozua krijgt feestkleren als bewijs van eer en hoogheid. Hij krijgt het recht en de eer van het hogepriesterschap terug. Zacharia weet zich betrokken in het gebeuren en hij zegt: 'Laat hem een reine tulband op zijn hoofd zetten (vers 5).' Dat is de hoofdbedekking van een priester (Ex 29: 6). Jozua's situatie wijzigt van een onreine staat in een geheiligde en eervolle staat. Op deze wijze wordt Jozua en het volk dat hij vertegenwoordigt, in genade aangenomen (vergelijk Lukas 15: 22).

Geloven op het Woord

Hoe komt Jozua dit te weten? Jozua zelf heeft geen nachtgezicht ontvangen, maar de profeet Zacharia. We stellen het ons zo voor dat Zacharia de volgende morgen naar Jozua is gegaan en heeft gezegd wat de HEERE hem heeft laten zien. Jozua heeft het gehoord, ontvangen en geloofd. Jozua heeft zijn zaligheid niet gefundeerd op een gezicht, maar op het woord van HEERE d.m.v. de profeet.

In Gods wegen gaan

Kan Jozua op de oude voet verder gaan? De Engel van de HEERE verzekert Jozua nadrukkelijk om er een heilige levenswandel op na te houden (vers 6). Hij zal de tempel mogen besturen, wanneer deze is voltooid. Hij zal omgang mogen hebben met de engelen (vers 7). Dat wil zeggen dat hij engelenwerk op aarde mag verrichten en straks eeuwig met de engelen mag verkeren in de hemelse heerlijkheid,

De Spruit

De hogepriester zal met de andere priesters als een wonderteken zijn vanwege het feit dat ze in het oordeel van de ballingschap zijn bewaard (vers 8). Ze wijzen heen naar wat er in de toekomst gebeurt. De HEERE zal de Spruit geven. De Spruit is een vaker gebruikte titel voor een Davidische heerser. De Messias zal als een nieuwe loot uit de van takken beroofde tronk voortkomen uit het huis van David (Jes. 11: 1). Gedacht wordt aan de Messias (Jes.4: 2; Jer. 23: 5 en Jer. 33: 15).

De hoeksteen

Verder wordt de sluitsteen voor Jozua neergelegd. Die steen wordt aangebracht, wanneer de tempel is voltooid. Op die steen zijn zeven ogen (vers 9). Dat wil zeggen dat de tempel onder de hoede staat van Hem, Wiens blikken over de hele aarde gaan. Het zijn dan Gods waakzame ogen (vgl. 2 Kron.16: 9). Het cijfer zeven symboliseert de volmaaktheid van zijn zorgzame aandacht. De HEERE graveert vervolgens iets op de steen. Hij neemt de verdraaidheid van het volk op één dag weg. Met deze dag wordt bedoeld de dag van het heil, de dag die begint met de geboorte van de Heere Jezus en eindigt met de uitstoring van de Geest. De

dag duurt nog voort, daarom is er hoop voor ieder die tot Hem vlucht (2 Korinthe 6: 2).

Onder de wijnstok en vijgenboom

Dat men elkaar uitnodigt onder de wijnstok en de vijgenboom, beeldt vrede en welvaart uit. Het wordt als onder Salomo, de eerste koning in Davids lijn (1 Kon. 4: 25). Het is elders een beeld van de messiaanse toekomst (Micha 4: 4). De kanttekening van de Statenvertaling wijst op de vrede in het hart die er is door het bloed van de Heere Jezus Christus. Waar vrede met God is, komt ook onderlinge vrede.

Gespreksvragen

1. Hoe fungeert de satan in de geschiedenis van Job als aanklager?
2. Hoe kan de satan vandaag in jouw leven komen met zijn aanklachten? Wat is in

dit verband de troost van Rom 8: 31-39?

3. Wat is rechtvaardiging? Hoe ben je rechtvaardig voor God (zie zondag 23 uit de Heidelbergse Catechismus).
4. In de paasnacht in de Vroege Kerk kregen dopelingen witte doopkleding. Het is symbool van het bekleed worden met Christus (Efeze 4: 24; Openb. 7: 9). Wat heeft de doop jou te zeggen?
5. In de gelijkenis van de koninklijke bruiloft bevindt zich een man zonder bruiloftskleed. Wat wordt ermee bedoeld (Mat.22: 11)?
6. Jozua wordt als de hogepriester opgeroepen om in Gods weg te gaan. Wat kunnen ambtsdragers daarvan leren?
7. Op welke manier kunnen wij elkaar vandaag uitnodigen onder de wijnstok en de vijgenboom?

Ds. M. Maas

• *Bijbelstudie n.t.*

Het laatste Bijbelboek, de Openbaring van Johannes (5)

Openbaring 6

Vers 1 – 8

Het Lam haalt de eerste vier zegels van het boek van de toekomst af. En daarmee maakt Hij een groot deel van de wereld-geschiedenis openbaar. Als het Lam dat doet, hoort Johannes een roep als een donderslag: Kom en zie! Hij ziet vanuit de troonzaal vier paarden op zich afstormen. Maar hij hoeft niet bang te zijn voor die paarden, want ze kunnen vanuit zichzelf geen been verzetten. Het Lam heeft hen macht gegeven om hun

missie uit te voeren (zie vers 2, 4, 8). Alles wat die paarden doen, gebeurt in opdracht van het Lam.

De eerste ruiter op het witte paard is Christus (vers 2). Hij gaat als eerste het strijdtooneel op. Daarna volgen die andere paarden. Christus wordt als enige getekend als overwinnaar. Hij boekt de ene na de andere overwinning, treft met pijl en boog mensen

in het hart, maakt van vijanden vrienden en van tegenstanders medestrijders van het Evangelie. Voor wie het nog niet begrijpt dat Christus de overwinnaar is, kan terecht in Openbaring 19. Daar wordt het nogmaals uitgelegd dat Christus de ruiter is, de Koning der koningen en Heere der heren.

Vervolgens ziet hij het rode paard dat echt anders is dan het eerste. Het witte paard treft mensen tot behoud, maar het rode paard trekt ten strijde om mensen te doden. Het eerste paard is wit, de kleur die bij Christus hoort, en het tweede is rood, de kleur van bloed, strijd, en onderdrukking. De eerste ruiter heeft een boog en de tweede heeft een zwaard. De eerste ruiter boekt overwinningen, maar van de tweede ruiter wordt dat niet gezegd. De tweede krijgt een groot zwaard (slagersmes) om te slachten. Als het witte paard vijanden tot vrienden heeft gemaakt, komt daarna het rode paard met z'n slagersmes om velen van hen te slachten en te laten sterven.

Het derde paard is zwart (vers 5), de kleur van honger en schaarste. Denk maar aan de uitdrukking: hij zag zwart van de honger. Er is weliswaar eten en drinken (tarwe, gerst, olie, wijn), maar je moet er veel geld voor neertellen om het te kunnen kopen. De prijzen voor de basisbehoeften liggen heel hoog vanwege schaarste en hyperinflatie. Er komt hongersnood die vooral christenen treft. Zij lijden het meest onder deze schaarste en kunnen nauwelijks het hoofd boven water houden. Ze verliezen vaak hun baan, omdat ze christen zijn, met alle ellendige gevolgen van dien.

Het vierde paard (vers 8) heeft een grauwe,

groengele kleur. De ruiter heet 'meneer dood' en degene die hem volgt is de hel. De vierde ruiter maakt zoveel doden, dat hij een helper nodig heeft. Wanneer we dit op ons laten inwerken, kunnen we maar één conclusie trekken: wat de drie paarden aanrichten is hartverscheurend. Maar we moeten ook niet vergeten dat het Lam deze paarden macht gegeven heeft en van zichzelf niets kunnen uitrichten. Hoe onbegrijpelijk veel dingen ook zijn, niets gaat buiten het Lam om. Dat moet ons telkens worden gezegd.

Vers 9 – 11

Als het vijfde zegel wordt verbroken, ziet Johannes de martelaren onder het altaar. Hij ziet ze niet als mensen die ontslapen zijn, maar hij hoort hen roepen. Ze schreeuwen een smeekgebed, overigens het enige smeekgebed dat we in Openbaring tegenkomen. We vinden hun geslachte zielen aan de voet van het altaar. Daar is hun leven uitgegoten als een offer, zoals ook het bloed van offerdieren daar uitgegoten werd. Zij zijn dus afgemaakt om wat ze hoorden uit het Woord en zeiden van het Woord. Slachtoffers – we horen dat woord bijna elke dag, maar het blijft een aangrijpend woord. Zij roepen (letterlijk: schreeuwen, krijsen) tot hoelang? 'Tot hoelang, tot wanneer' is afkomstig uit de Psalmen. (Zie Psalm 6:4, 13:1, 79:5, 90:13, 94:3). 'Hoelang nog, HEERE? Zult U voor altijd toornig zijn? Hoelang zal Uw na-ijver branden als vuur?' (Ps. 79:5). Psalm 79 is een roep vanuit de diepte. Deze werd vanouds gebeden bij het gedenken van de verwoesting van de tempel. O God, heidenen zijn uw erfdeel binnengedrongen. En al die machten zijn als 'gieren en kraaien en raven' gekomen. Dan was daar dat gebed: Tot hoelang, tot wanneer? In Openbaring 6 roepen de slacht-

offers van zinloos geweld dat aan hen gebeurde: hoelang gaat het nog duren, voordat U ons bloed oordeelt en wreekt? Ze hebben niets meer, alles is hen afgenomen, behalve hun stem. Dat is hun laatste wapen. Onze broeders en zusters, die worden vervolgd en verdrukt, wordt vaak alles ontnomen, maar hier blijkt: niemand kan hun stem afpakken. Ze krijgen antwoord op hun vraag, maar niet het antwoord dat ze het liefst willen horen. Ze moeten nog een korte tijd rusten, totdat het getal vol zal zijn van hun andere broeders en zusters die nog omwille van hun getuigenis afgeslacht moeten worden. De martelaren krijgen wel witte kleren, omdat ze altijd zwart gemaakt zijn. Zo ontvangen ze van God genade en eer (Ps. 84:6). In Openbaring 7 komen de martelaren onder het altaar weer terug (Openb. 7:9). Dan zien we een menigte die niemand kan tellen, en bekleed zijn met witte gewaden en palmtakken in hun hand hebben. Ze zijn onttrokken aan alle machten, krachten, heersers en heerschap-pijen en roepen tot God met grote stem (Openb. 7:10). Op deze manier wordt er een verband gelegd tussen de zielen onder het altaar en de menigte die voor de troon staat. Zij die schreeuwden om recht, zijn ook degenen die schreeuwen dat de zaligheid (bevrijding) van onze God is en van het Lam. Ze mochten op aarde geen stem hebben, maar blijken een grote stem te hebben. Op aarde zijn ze dood gemaakt, maar voor God leven ze (Luk. 20:38). Het begon al bij Abel. Hij mocht er niet zijn. Het is opvallend dat er van Abel nergens in Genesis 4 staat: En Abel zei. Er staat wel: En Kain zei. De stem van Abel is op aarde niet gehoord, maar klinkt wel in de hemel. En dat geldt van alle Abels die verblijven onder het altaar en voor de troon staan. Ze zijn gekomen vanuit de grote

verdrukking, vanuit de grote benauwdheid. Ze hebben hun kleren gewassen en wit gemaakt in het bloed van het Lam. God zal alle tranen van hun ogen afvegen. We merken dat het boek Openbaring een tranenboek is, maar ook een troostboek.

Vers 12 – 17

Het zesde zegel maakt duidelijk dat God de roep om recht zal beantwoorden. In het eind van de tijd komt onherroepelijk de toorn van God en het Lam. Het oordeel wordt beschreven aan de hand van oudtestamentische beelden. Alles wat in hemel en op aarde zekerheid gaf, wordt onzeker. De aarde zal beven, de zon wordt zwart (rouw), de maan wordt als bloed (schaamte), de sterren (lotsbepalers) vallen op de aarde, en de hemel wijkt terug als een boekrol (geen dak meer boven het hoofd). Alle bergen en eilanden worden van hun plaats gerukt. Welnu, als de bergen gaan wankelen, dan is de aarde nergens meer.

In deze verzen verwijst Johannes ongeveer 10 keer naar de Profeten, Psalmen en andere gedeelten uit het Oude Testament. Lees bijvoorbeeld Jesaja 13, Jeremia 4, Nahum, en Joël 2. Daar worden de oordelen beschreven over de volken en de machthebbers die alles naar hun hand hebben gezet. Talloze slachtoffers zijn daar de dupe van geworden. Tot op vandaag lijden velen onder machts-misbruik en miskenning van de rijken. Ook onder systemen en structuren die niet te doorbreken zijn. Denk aan de regels en richtlijnen die de rijken zelf op 'rechtvaardige wijze' hebben opgesteld en goedgekeurd, op zo'n manier dat niemand hen iets kan maken. Denk aan de schone schepping die vaak door Westerse landen is leeggeplunderd. Maar aan alles wat het leven lijkt te maken,

daaraan komt een einde. Johannes maakt duidelijk dat iedereen ermee te maken krijgt. In zeven groepen somt hij de hele wereldbevolking op. Ieder mens krijgt ermee te maken. Iedereen zal het merken. Niemand zal Gods toorn ontlopen. Men zal roepen: laat de bergen ons bedekken, zodat God ons niet ziet, weg van Gods aangezicht, weg van Gods toorn. Het is aangrijpend dat in korte tijd alle zekerheden weg kunnen vallen. Dan is het zaak dat we God hebben leren kennen als onze hoop en ons houvast. En zo niet, dan komt de vraag van Johannes op ons af: Als de grote dag van Zijn toorn is aangebroken, wie kan dan staande blijven? Alleen degene die deelt in Gods genade!

Gespreksvragen

1. Welke betekenis en bedoeling hebben de vier paarden? Hoe is de Heere betrokken bij alles wat de vier paarden teweegbrengen? Het witte paard gaat voorop en de andere drie komen erachteraan: Welke troost ligt daarin voor ons?
2. Stelling: Als meer mensen naar de Heere

zouden luisteren, zouden er als vanzelf minder oorlogen, hongersnoden, ziekten en doden te betreuren zijn.

3. De martelaren roepen om recht. In hoeverre heeft dat een plaats in uw gebedsleven?
4. Welke plaats hebben verdrukte en vervolgte broeders en zusters in uw gebed?
5. Bijbelgetrouwe christenen liggen in de samenleving onder een vergrootglas. Wordt u vanuit de prediking voldoende toegerust om daar mee om te kunnen gaan? Zo ja, wat krijgt u aangereikt en waar bent u momenteel het meest om verlegen?
6. Lees wat Jezus tegen Zijn discipelen zegt in Mattheüs 10:28. Welke waarschuwing en bemoediging bevat die tekst? Wat heeft dat ons te zeggen?
7. De toorn van het Lam – in hoeverre moet menig christen vandaag het beeld bijstellen dat men heeft van de Heere Jezus Christus?
8. Wat heeft u het meest getroffen in Openbaring 6? Waarom?

Prof. Dr. J. Hoek

• *Ter zake*

Als het mis gaat in het huwelijk

In een vorige ‘Ter zake’ hebben we stilgestaan bij de zegen van trouw in het huwelijk. Helaas wordt die zegen niet altijd ervaren. Het kan op allerlei manieren mis gaan.

Behalve gave verhoudingen zijn er helaas ook veel gestoorde en gebroken verhoudingen in huwelijk en gezin. Allerlei oorzaken zijn hier debet aan. Miscommunicatie speelt in

veel gevallen een grote rol. In de verkeringstijd groeit een stel als het goed is naar elkaar toe en wordt een stevige basis gelegd voor het huwelijk. Op die basis moet vervolgens wel dagelijks voortgebouwd worden. Dat gebeurt door openhartig te zijn naar elkaar, gevoelens te delen, echt geïnteresseerd te zijn in de dingen waar de ander mee bezig is. Het is onmisbaar voor de onderhouding en verdieping van de relatie om telkens tijd voor elkaar vrij te maken, zodat je niet gaandeweg steeds meer langs elkaar heen gaat leven in de drukte van het bestaan. Een huwelijkskursus kan in dit opzicht zowel preventief als helend werken.

Onderlinge verwijdering

Voor je er erg in hebt, treedt er verwijdering en verkillung op. Man en vrouw begrijpen elkaar niet meer. De dingen worden niet meer uitgepraat. ‘Verschil van mening over de opvang en de opvoeding van de kinderen, verschil van mening over het besteden van het geld, verschil in beoordeling van de relatie met familieleden en de plaats die ouders of schoonouders in het gezin mogen hebben; verschil in het aanvoelen van en omgaan met dingen die met geloofsbeleving te maken hebben, verschil over de uithuizigheid van man of vrouw, verschillen in verband met de beleving van seksualiteit en alles wat daarmee samenhangt, verschil in karakter en temperament (de een is driftig en gauw heftig, de ander daarentegen langzaam in ontstemming en traag in het nemen van besluiten) en – om niet meer te noemen – alcoholgebruik, het zijn allemaal mogelijke spanningsbronnen.’ (W.H. Velema)

Denk ook aan een situatie waarin één van beide partners zich door studie verder ontwikkelt, promotie maakt op het werk, een breder interessesfeer krijgt enzovoorts, terwijl de ander daar niets mee heeft. Dit gaat mis wanneer het

betreffende echtpaar niet tijdig signaleert dat het nodig is elkaar in zulke ontwikkelingen bij te praten en mee te nemen.

Een veel voorkomend oorzaak van ernstige communicatiestoornis in het huwelijk is hierin gelegen dat de juiste verhouding tussen man en vrouw ver te zoeken is. Aan de ene kant komt een tirannieke overheersing door de man voor. Met een misplaatst beroep op bijbelwoorden meent hij de baas, de chef van zijn vrouw te zijn. Hij deelt de lakens uit, bepaalt hoe het gezinsinkomen moet worden besteed en dicteert hoe de kinderen moeten worden opgevoed. Zelfs beslist hij hoe zijn vrouw zich moet kleden en welke vrijetijdsbesteding zij er eventueel op na mag houden. Vragen en zorgen rond gezinsvorming laat manlief vooral op haar schouders rusten. Zijn mannelijke verantwoordelijkheid ziet hij als een vrijbrief tot overheersing.

Aan de andere kant zijn er vrouwen die eigenlijk alleen maar bezig zijn met hun eigen individuele ontplooiing. Man en kinderen beschouwen ze min of meer als obstakels op haar weg. Het ‘ik’ treedt in de plaats van het ‘wij’. Je gaat dan voor je eigen carrière of voor je eigen hobby en de populariteit in je vriendenkring ten koste van de noodzakelijke investering in huwelijk en gezin.

Man en vrouw kunnen ‘keurig getrouwd’ zijn en intussen zo ver uit elkaar groeien dat er een totale verkillung optreedt. De communicatie wordt ondiep en onecht. Ze leven weliswaar niet als kat en hond, maar ze passeren elkaar wel als schepen in de nacht. Schrijnend is het om te zien dat ze elkaar zelfs in tijden van ernstige ziekte of bij het naderen van de dood niet meer gevoelsmatig nabij kunnen zijn. ‘Toen vader op sterven lag, vond moeder het belangrijker om het hele huis schoon te maken, dan om in het ziekenhuis aan zijn bed te zitten en zijn

hand vast te houden', zegt een dochter met verdrietig verwijt. Het was waarschijnlijk van haar moeder geen *onwil*, maar *onmacht* tot tederheid en nabijheid.

Wat is het dan bij onderlinge verwijdering hard nodig om als man en vrouw elkaar diep in de ogen te kijken, volstrekt eerlijk te zijn tegenover elkaar en vooral ook samen op de knieën te gaan (zoals het eens is begonnen in de trouwdienst) en Gods hulp intens te zoeken. Om zo als het ware weer terug gaan naar het mooie begin en opnieuw met elkaar verkering te krijgen.

Bovenstaande voorbeelden kunnen uiteraard met talloze andere worden uitgebreid.

Hulpverleners horen de meest schrijnende verhalen en ook in pastorale contacten komen problematische situaties herhaaldelijk aan de orde. De buitenkant kan zo mooi lijken, terwijl er achter die keurige voorgevel intussen misstanden als lichamelijke en/of psychische mishandeling of ook emotionele verwaarlozing plaatsvinden. Professionele hulpverlening is hier zeker op zijn plaats.

Problemen met seksualiteit

De tirannieke man uit ons voorbeeld legt ook op het intieme terrein van het seksuele leven zijn wil op aan zijn vrouw. Er vindt gemeenschap plaats wanneer hij dat wenst om zijn seksuele behoeften te bevredigen, terwijl zijn vrouw geacht wordt zich lijdzaam te onderwerpen of liever nog te doen alsof zij ervan geniet. In zo'n situatie is er geen ruimte voor een open gesprek over de wederzijdse beleving van seksualiteit.

Het kan ook zijn dat een vrouw in seksueel opzicht tekort komt bij haar man. Het vuur van de liefde, waarbij ook de erotische, lichamelijke component hoort, is bij hem uitgedoofd. Hij gaat op in zijn dagelijks

werk, in studie of allerlei vergaderingen. Met dat alles is hij zo druk dat hij zijn vrouw niet meer ziet staan en nauwelijks ooit een complimentje aan haar geeft ten teken dat hij haar waardeert en nog altijd van haar houdt. Een en ander is ver verwijderd van wat de apostel Paulus schrijft in 1 Korinthe 7: 3,4. 'De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, en desgelijks ook de vrouw aan de man; de vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.' Dat wil toch zeggen dat man en vrouw elkaars gevoelens respecteren, niet over elkaars grenzen heengaan en wensen en verlangens op seksueel gebied nauwkeurig op elkaar afstemmen.

Echtscheiding als noodventiel

Er doen zich in onze gebroken werkelijkheid helaas gevallen voor waarin het huwelijk totaal, en voor zover wij mensen kunnen zien onherstelbaar, ontwricht is. In de Bijbel worden overspel (Matth. 5: 31, 32; 19: 9) en kwaadwillige verlating (1 Kor. 7:15) met name genoemd als gronden tot echtscheiding. Het eerste criterium is duidelijk, over de invulling van het tweede is altijd veel discussie geweest. We moeten wel bedenken dat de Schrift geen wetboek is waarin elk voorkomend geval nauwkeurig beschreven wordt. Behalve de met zoveel woorden in de Bijbel genoemde situaties doen zich in de praktijk nog andere gevallen voor waarin mensen maar beter uit elkaar kunnen gaan, bijvoorbeeld wanneer de één de ander lichamelijk en/of psychisch voortdurend mishandelt en kapot maakt. Echtscheiding kan fungeren als een noodventiel dat alleen open gaat wanneer de druk op de ketel zo hoog is

geworden dat de zaak op springen staat. Of met een ander beeld: echtscheiding als een nooduitgang die gebruikt wordt omdat het gebouw in vuur en vlam staat. Voordat deze optie in het vizier komt, zullen we vanuit het christelijk geloof volhardend zoeken naar de extra bronnen die juist vanuit het geloof kunnen worden aangeboord om elkaar te vergeven en te verdragen, en nog weer eens een mijl verder te gaan in welwillendheid en inzet voor elkaar. Christenen zijn geroepen tot zeventig maal zeven maal vergeven zoals God ons talloze malen vergeven heeft. Alleen mag deze roeping niet eenzijdig neergelegd worden bij een slachtoffer dat hevig lijdt onder het geweld van de partner. De schuldige kan immers misbruik maken van teksten uit de Bijbel om zo te volharden in zondig handelen.

Wanneer we nadenken over de ethische beoordeling van echtscheiding betreden we een terrein vol voetangels en klemmen. We dienen dat juist wanneer we er in onze eigen situatie niet mee te maken hebben terdege te beseffen. In zondag 41 van de Heidelbergse Catechismus wordt echtbreken als een 'schandelijker' gekwalificeerd. Dat is terecht wanneer we denken aan hen die de gegeven belofte van trouw breken omdat ze verliefd zijn geworden op een ander of 'gewoon' omdat ze op elkaar uitgekeken zijn. Maar we dienen ons wel af te vragen hoe deze uitdrukking overkomt bij gemeentelieden die tot hun grote verdriet en tegen hun wil een echtscheiding achter de rug hebben. Ik denk aan ervaringen in het pastoraat waarbij mensen die door hun partner in de steek zijn gelaten aangeven het elke zondag weer als pijnlijk te ervaren wanneer het zevende gebod wordt voorgelezen. 'Ik

heb dan wel geen schuld aan de scheiding, maar het is toch maar zo dat mijn huwelijk kapot is gegaan en dat de mensen ook mij daarop aankijken.' Het kan voor deze mensen een *eye-opener* zijn te horen dat hetzelfde Hebreeuwse woord dat in Exodus 20: 14 vertaald is met 'echtbreken' in Deuteronomium 5: 18 wordt weergegeven met 'overspelen'. Daaraan hebben ze zich in elk geval niet schuldig gemaakt!

Hoe gaan we om met gemeenteleden die ernstige huwelijksproblematiek kennen of een echtscheiding achter de rug hebben? Voe-len gescheidenen in de gemeente zich niet dikwijls bij voorbaat op het zondaarsbankje neergezet? Laat niemand zich aanmatigen beter te zijn dan broeders en zusters die met hun relatie op de klippen zijn gelopen. We moeten ons bekeren van de neiging lichtvaardig en hardvochtig over anderen te oordelen. We zijn geroepen om oog te hebben voor elkaar en als schapen van de kudde ook herders te zijn voor elkaar.

Wanneer echtscheiding vanwege overspel, 'kwaadwillige verlating' of bijvoorbeeld systematische mishandeling heeft plaatsgevonden, kan de benadeelde partij tot een tweede huwelijk komen om alsnog het geluk te vinden dat de HEERE met de instelling van het huwelijk bedoeld heeft. Niet elk hertrouwen na echtscheiding is zondig en overspelig. In deze zin spreekt ook Calvijn zich uit in zijn commentaar op Mattheüs 19:9: '...wanneer toch Christus hem die de verstotene trouwt aan overspel schuldig verklaart, moet dit ongetwijfeld tot de onwettige en ongeldige echtscheidingen beperkt worden.' We spreken dan wel over uitzonderlijke gevallen. De regel is en blijft dat God de scheiding niet wil!

Toerustingsdag 2022

Oude Kerk te Putten

De Oude kerk, Kerkplein 11 te Putten, is telefonisch bereikbaar via de koster, dhr. A.B. v.d. Bor: 0341-353583.

Gebouw 'De Aker'

Het gebouw 'De Aker' ligt in het centrum schuin tegenover de Oude kerk: 'De Aker', Fontanusplein 2 te Putten, is telefonisch bereikbaar via de manager, dhr. H. Slurink: 0341 – 351887.

Parkeren

Er is achter 'De Aker' een ruime parkeergelegenheid, waar u gratis kunt parkeren.

Regelingscommissie en referaten

In gebouw 'De Aker' is de regelingscommissie aanwezig bij de informatiebalie. U kunt bij hen terecht als u vragen heb en voor het ophalen van de lunchbon. De gehouden referaten op de toerustingsdag zijn te koop tegen contante betaling van € 2,50 per stuk.

Ontmoeting en lunch

Er is gelegenheid voor ontmoeting in 'De Aker' en koffie of iets anders te gebruiken. Als u zich heeft opgegeven voor de lunch, dient u bij de ingang van de grote zaal in 'De Aker', uw lunchbon af te geven. U wordt verzocht via de linkerdeur naar binnen te gaan. Zoals aangegeven is de prijs van het lunchbuffet € 15,00. De deur aan de rechterzijde is voor hen die een eigen lunchpakket meenemen. Ook daar wordt een buffet opgesteld en zijn broodjes, koffie en frisdrank verkrijgbaar.

Online verbonden

Wilt u online de dag mee beleven?

Ga naar: Kerkomroep Hervormd Putten - YouTube of www.hervormdemannenbond.nl

Machtiging

In het programma, dat u bij de ingang van de kerk ontvangt, treft u een eenmalige machtiging aan. Deze kunt u eventueel gebruiken voor de collecte. Op dit formulier dient u uw IBAN rekeningnummer te vermelden!

We bidden om een gezegende dag, op goede ontmoetingen en zien uit naar uw komst.

Iedereen is van harte welkom!

Namens het hoofdbestuur,
ds. J. van Dijk (1^e secretaris)

Verzoek

De regelingscommissie verzoekt de secretarissen tijdig opgave te doen van de te bestellen lunches.

Dit dient plaats te vinden voor
20 oktober a.s.

Die zijn het
Tien eenvoudige manieren
die van Mij
om Jezus te ontdekken
getuigen
in het Oude Testament

DAVID MURRAY

David Murray, **Die zijn het die van Mij getuigen**. Tien eenvoudige manieren om Jezus te ontdekken in het Oude Testament, uitgeverij De Banier te Apeldoorn, 2020, 247 blz., prijs € 22,50. Vertaald uit het Engels door Peter Meeuse.

Met de bekende tekst uit Johannes 5:39 neemt de schrijver ons mee vanuit het Nieuwe Testament terug naar het Oude. Hoe komt het dat het Oude Testament van Jezus getuigt? Paulus getuigt in Damascus met grote kracht uit de Schriften dat Deze is de Christus. Zo leren we de Heere Jezus kennen in de hoofdstukken over de schepping. Op catechisatie leerden we dat ook personen type van de Heere Jezus kunnen zijn. En, hoe zit het met allerlei wetten, vooral het offeren van de dieren op de Feestdagen? Dan hebben we het nog niet over de profeten die over de komende Messias spraken en de psalmen die Christus tot inhoud hebben. Maar, vergeet niet, dat dit boek dan ook dient om vanuit de bredere verbanden van de Bijbel te komen tot verdieping in de genade en kennis van de Heere Jezus.

Voor mezelf las ik hoofdstuk 9 met aandacht: over de verschijningen. Er staan teksten over de Engel des Heeren te lezen. Is het een gewone engel of is er sprake van de Heere Jezus? Wie ging het volk in de woestijn voor? Wie sprak tot Hagar?

Het boek bevat achterin een uitgebreid register met aangehaalde teksten. Daarom is het boek zelfs te gebruiken voor studie en verdieping. Daarnaast is per hoofdstuk een register opgenomen met maar liefst 423 eindnoten, waarin nog eens tal van Bijbelteksten ge-

noemd worden. Voor het meer geïnteresseerde gemeentelid en de vrienden van de mannenverenigingen die graag de Bijbel willen onderzoeken een prima boek om hoofdlijnen beter te ontdekken en te begrijpen.

A.Snoek

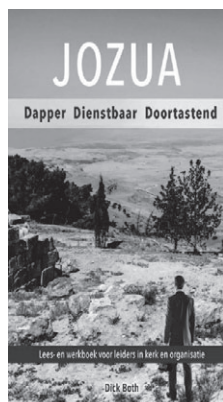

John Mark Comer, **De radicale uitbanning van haast**, uitgeverij Ark media, 2022, 256 blz. €16,99.

John Mark Comer ontdekte dat hij als voorganger van een megakerk in de Verenigde

Staten druk kon zijn, zonder een volging van de Heere Jezus te zijn. Een mentor confronteerde hem met deze woorden: 'Ban meedogenloos de haast uit je leven. Haast is de grote vijand van het geestelijke leven.' Het veranderde zijn leven. Hij brak met de gemeente die alleen maar bezig was met successen. In dit boek geeft Comer wijze en praktische adviezen hoe we emotioneel en geestelijk fit kunnen blijven in de chaos van deze moderne wereld. Hij schrijft bijvoorbeeld: 'Al mijn grootste fouten worden gemaakt als ik haast heb.' En: 'Liefde, vreugde en vrede zijn onverenigbaar met haast.' En: 'Hoe zou mijn leven eruit zien, als ik net zo vaak door God geraakt werd als de keren dat ik mijn telefoon aanraak.' De auteur pleit voor de woorden van de apostel Paulus: 'Zet u volledig in om een rustig leven te leiden (1 Thessalonicenzen 4: 11, vertaling van het Boek).' Mooi is het benoemen van de sabbat als een daad van verzet tegen de slavernij van Farao. Jammer is dat niet de lijn getrokken wordt naar de zondag als de dag van de opstanding van de Heere Jezus.

Ds. J. H. Lammers

**Titel: Jozua –
Dapper
Dienstbaar
Doortastend**

Lees- en werkboek voor
leiders in kerk en orga-
nisatie

Auteur: Dick Both

Uitgeverij: De Banier

Prijs: € 22,50,-

Dit boek is meer dan een uitleg over de opvolger van Mozes. Zeker, de schrijver neemt ons in maar liefst zeventig korte hoofdstukken mee in het leven van Jozua. Elk hoofdstuk opent met een te lezen Bijbelgedeelte. Het boek start met belangrijke data en een tijdlijn.

Er wordt iets om te zingen aangereikt. Maar elk hoofdstuk werkt toe naar de (zoals er staat) *'Toepassing op jezelf'* en *'Om samen over door te spreken'*. Een citaat sluit het hoofdstuk af. Dit alles toegespitst op leiders in kerk en organisatie. Knap om 37x weer een nieuwe toepassing te maken. Een voorbeeld. Hoofdstuk 22 behandelt n.a.v. Jozua 7: 16 – 26 de ban in het leger. Achan die wordt ontmaskerd. De *'toepassing op jezelf'* wijst door naar Jakobus 1: 14-15. Vraag is: *wat betekent deze waarschuwing voor jou?* *'Om samen over door te spreken'* bespreekt dan boosheid en verontwaardiging. De schrijver weet zo telkens op verrassende wijze lijnen te trekken naar de praktijk van het leven. Achterin het boek is een Persoonlijk Leiderschapsmanifest te vinden. Doe uw winst met dit verrassende boek!

EdM

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Vlinderlaan 116, 3863 GK Nijkerk
T 033 2000592 • j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter: Ds. J.M. Molenaar
Julianalaan 17, 2712 CB Zoetermeer
T 079 3168995
ds.jmmolenaar@gmail.com

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

1e penningmeester: Dhr. A. Kreijkes
Baankamp 6, 7462 TD Rijssen
T 06 28427056
tonny@qualityfinance.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • predikant@rondzes.nl

Lid: Ds. A. Snoek
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

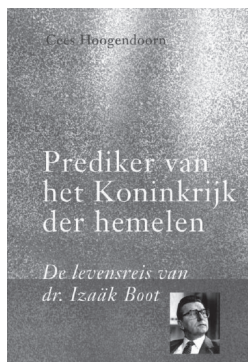
Lid: Ds. H.J.T. Lubbers (Themadagen)
Jacobshoeve-Erf 6, 3931 RZ Woudenberg
T 033 2861207
h.j.t.lubbers@hervormdwoudenberg.nl

Overlijdensberichten:

J. Bout & Zn.,
Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Aanvragen Hervormde Vaan en mutaties:

doorgeven via het emailadres van de Herv.
Mannenbond: info.mannenbond@solcon.nl
Bestuurswijzigingen melden aan de 1e secretaris

Titel: Prediker van het Koninkrijk der hemelen.

De levensreis van dr. Izaäk Boot

Auteur: Cees Hoogendoorn

Uitgeverij: De Banier

Prijs: € 14,95,-

Een biografie die als een trein leest. Zo zou ik deze, mooi (met harde kaft) gebonden, biografie van dr. Boot willen typeren.

Een originele indeling van de hoofdstukken. Beginnend bij vertrekstation Kortgene (geboorteplaats), om zo langs verschillende haltes te gaan (universiteit en de gemeenten die Boot gediend heeft). Eindigend bij halte 'Laatste bestemming' (emeritaat en sterven). Uit alles blijkt dat de auteur zeer betrokken is op het leven en werken van ds. Boot.

Zeker ook op zijn prediking. Iets dat echter niet leidt tot een kritiekloze en welhaast onfeilbare beschrijving van Boot's leven.

Integendeel: Hoogendoorn weet het dichtbij te brengen en een goed en m.i. evenwichtig beeld te schetsen van deze, vooral door zijn prediking, bekend geworden dominee.

Het laatste hoofdstuk 'Uitgang' lijkt haast een soort evaluatie, waarbij de schrijver ook iets van het *'tragische'* van het leven van Boot onder woorden brengt. Maar tegelijk te eindigen met de constatering dat het leven van dominee Boot een gezegend en vruchtbaar leven was. Zeker als het gaat om zijn prediking (www.hetkoninkrijkdherhemelen.nl). Eén vraag bleef na het lezen hangen: zou de auteur, behalve met zijn vrouw, ook met de kinderen van dr. Boot gesproken hebben?

In elk geval: wie deze markante prediker (weer) beter wil leren kennen, kan goed terecht in deze zorgvuldig gedocumenteerde biografie.

EdM.

Titel: Geleid door de Geest.

Meditatieve uitleg van Romeinen 8

Auteur: Octavius Winslow

Uitgeverij: De Banier

Prijs: € 26,95,-

Wie zijn ziel wil voeden, vind hier in 35 hoofdstukken een rijkdom aan voedsel. De auteur geeft in het voorwoord al aan dat het *'voor mij niet moeilijk geweest zou zijn om het nu voor u liggende boek met vele bladzijden aan te vullen'*.

Het is een grondige vers- voor vers-uitleg van Romeinen 8. Daarbij krijgt het werk van de Heilige Geest het volle pond.

Citaat: *'We zijn alleen geestelijk gezind als we de Heilige Geest hebben ontvangen'* (blz. 75).

Daarmee staat tegelijk de Persoon en het werk van Christus centraal.

De neiging is er om veel te citeren.

Ik sluit deze bespreking met af nog één citaat en beveel dit boek daarmee extra aan. *'Het zien op Jezus door het geloof is als het weghalen van donkere doeken die over een broeikas lagen, zodat de bloemen en vruchten kunnen bloeien en groeien in het warme zonlicht. Daarom, trek het gordijn weg dat hangt tussen u en de Zon der gerechtigheid, en laat Hem in uw ziel schijnen'*(blz. 131).

EdM.

In het huis van Mijn Vader zijn veel woningen; als dat niet zo was, zou Ik het u gezegd hebben'.

Johannes 14 vers 2a

Met droefheid hebben wij kennis genomen, na een periode van afnemende krachten, van het overlijden van ons trouw en meelevend lid

CORNELIS BLOKLAND

in de leeftijd van 87 jaar.

Bestuur en leden van de Mannenvereniging 'Paulus' te Noordeloos

Noordeloos, september 2022

'Zalig hij, die in dit leven, Jakobs God ter hulpe heeft!'

Psalm 146 vers 3

Wij kregen het droeve bericht van het overlijden van ons gewaardeerd lid

ARIE DEN BESTEN

in de leeftijd van 82 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de M.V. 'Berea' te Veenendaal

Veenendaal, april 2022

'Dan ga ik op tot Gods altaren'

Met droefheid delen wij u mede, dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

AART DE HEER

in de leeftijd van 69 jaar.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid, en veel sterkte met dit verlies, aan zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de Hervormde Mannenvereniging 'De Heere is mijn kracht' Dorp Putten

Putten, september 2022

*'Uw goedertierenheid is immers
beter dan het leven'*

Psalm 63: 4

Op 27 augustus 2022 heeft de
HEERE op Zijn tijd weggenomen

**CORNELIS DIRK
GROENENDIJK**

COR

in de leeftijd van 70 jaar.

Met dankbaarheid denken we te-
rug aan ons meelevend lid en zijn
jarenlange werkzaamheden in het
bestuur.

Wij wensen zijn vrouw, kinderen
en kleinkinderen de troost van de
HEERE toe.

Bestuur en leden
Mannenvereniging
'Timotheüs' te Ridderkerk
(Drievliet)

Ridderkerk, september 2022

Maranatha

Zoals het was in de dagen van Noach,
toen d' aarde met wrevel en nijd was vervuld,
de goddeloosheid geen grenzen kende,
zodat het niet langer door God werd geduld,

zo is het ook in het einde der tijden:
Geen heer en geen meester. In ijdele waan
meent nu de mens met zijn kennis en kunde
zonder God door het leven te kunnen gaan.

Maar ook de Kerk, d' eerste liefde verlatend,
is zonder glans, d' aarden flessen gelijk,
ziet niet meer uit met reikhalzend verlangen
naar de komst van Gods Koninkrijk.

't Uur van de wederkomst is nog verborgen.
Maar het zal zijn als geen mens het verwacht.
O, dat het ons dan niet overvalle
tot onze schrik, als een dief in de nacht.

Maranatha, de Heere zal komen.
Beef, werelddienaar, verheug U, Gods kind!
'Zalig die dienstknecht,'
heeft Jezus gesproken,
'die Ik dan nuchter en wakende vind.'

Uit: Licht en schaduw
door: F. van der Schoot-van Dam

TOERUSTINGSDAG

D.V. ZATERDAG 29 OKTOBER 2022
IN DE OUDE KERK TE PUTTEN

Aanvang: 10.00 uur - Einde: ca. 12.15 uur

De adem van de ziel! Ons gebedsleven tegen het licht

1. Opening door de 1^e voorzitter ds J.H. Lammers
2. Referaat door dr. P. Veerman te Katwijk aan Zee:
'Bijbelse lijnen'
3. Referaat door dr. R. W. de Koeijer te Waddinxveen:
'Pastorale vragen'
4. Bespreking van de ingekomen vragen
5. Sluiting door ds. J. M. Molenaar

Na afloop ontmoeting en lunch in 'de Aker'

Namens de Bond van Hervormde Mannenverenigingen op G.G.

ds. J. van Dijk. (1^e secr)